

УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ

Бука Караџића бр. 30, 71123 Источно Сарајево

pof@teol.net

+387 57 342 701

+387 57 340 401

<http://www.pof.unssa.rs.ba>

УПУТСТВО ЗА УЗИМАЊЕ УЗОРАКА ЗЕМЉИШТА

СВРХА УЗИМАЊА УЗОРКА ЗЕМЉИШТА

Да би се установила количина и врста ђубрива које су потребне при ђубрењу пољопривредних култура, неопходно је извршити хемијско испитивање земљишта тј. узимање средњих или просјечних узорака земљишта за хемијско испитивање.

Хемијском анализом земљишта постиже се значајна рационализација у пољопривредној производњи, тј. смањује се несавјесна употреба и кориштење превеликих количина ђубрива, што уједно доприноси и бољој економској исплативошћу и рентабилношћу.

ШТА ЈЕ ПРОСЈЕЧАН УЗОРАК ЗЕМЉИШТА И ВЕЛИЧИНА ПАРЦЕЛЕ СА КОЈИХ СЕ УЗИМАЈУ УЗОРЦИ ЗЕМЉИШТА ?

Просјечан узорак представља просјечан узорак земљишта на парцели са које је узет, и он се састоји од више појединачних узорака. Просјечан узорак се састоји обично од 20-25 појединачних узорака (што зависи од величине производне парцеле), који се мјешају и прави се просјечан узорак. Садржај храњивих елемената у земљишту је неуједначен, па због тога са парцеле треба узети више појединачних узорака.

Величина парцеле са које се узима један просјечан узорак зависи од уједначености терена, ако се ради о мањим производним површинама просјечни узорак земљишта се узима са површине 1-2 ха, а са великих површина узима се по један просјечан узорак на сваких 3-5 ха. Обично код хетерогених парцела (НЕУЈЕДНАЧЕНИХ ПОВРШИНА) нагиба терена, канала, узвишења и када је у питању уситњеност посједа та површина износи 0,1-1 ха.

Узимање узорака земљишта одговоран је посао и повјерава се особама које схваћају значај те радње и познају технику правилног узимања. Од правилног узимања узорака земљишта зависе и резултати анализе, па према томе и исправност закључака и мјера које се предлажу.

Дубине узимања узорака

Дубине са којих се узимају просјечни узорци зависе о врсти културе која ће се гајити на производним парцелама.

За повртарске и ратарске културе узорци се узимају до дубине ораничног слоја, тј. са дубине од 0 – 30 см.

Код биљака које се дубље укорјењују (вишегодишње културе), нпр. воћке и винова лоза, узимају се по два просјечна узорка земљишта са дубина од 0 – 30 и 30 – 60 см.

При подизању, тј. заснивању, засада винограда због специфичности културе се могу узимати просјечни узорци с дубина од 0 – 20, 20 – 60 и 60 – 100 см, односно до дубине риголовања.

Вријеме узимања узорака земљишта

Узорке је најбоље узимати када је земљиште слободно, тј. са ораница после жетве усјева, па до припреме земљишта за слиједећи усјев (од јула до октобра), из воћњака после бербе (у октобру), а са ливада и пашњака после скидања откоса или прије кретања вегетације.

Међутим, узорци земљишта се могу узимати и у друго вријеме, при чему треба посебно пазити да се узорци земљишта узимају прије било каквог ђубрења.

Мјеста узимање узорака не смију бити забарена, нити у увалама, као ни на дијелу парцеле гдје је стајско и минерално ђубриво, материјал за калцификацију, те гдје су стогови сијена или сламе или пак мјеста на којима је горила ватра и сл. Што се тиче степена влажности земљишта, најбоље је да се узорци узимају када је влажност толика да се земљиште може орати, јер се тада не лијепи за оруђа, не расипа се и не праши.

Начин и поступци при узимању земљишних узорака.

Да би се приступило узимању узорака, нужно је обавити издвајање парцела с којих ће се узимати просјечни узорци, при чему је најважније водити рачуна о поменутих принципима: хомогеност, величина и др. Распоред узимања узорака може бити дијагоналан (што значи да су мјеста узимања узорака правилно распоређена по дијагоналама парцеле) или цик-цак распоред узимања земљишних узорака на парцели.

За узимање узорака служе посебне сонде, педолошки ашови или лопате

Приликом узимања узорака потребито је водити рачуна да се увијек ради са чистим ашовом или другим алатом. То значи да приликом преласка на слиједећу парцелу ашов треба претходно добро очистити (провлачењем кроз траву и сл.), тако да на њему нема остатака земљишта од претходно узетог узорка.

Ако се узорци узимају лопатом (ашовом), онда се код узимања сваког појединачног узорка ископа рупа величине отприлике 30 – 40 см, тј. до дубине узимања узорка, па се једна страна вертикално засијече. Затим се исјеца слој дебљине 3 – 5 см и извади на лопати. Из тог извађеног слоја се на лопати исијеца по средини исјечак чија је ширина 3 – 5 см, а дијелови са стране се одбацују. Тако добијена количина земљишта представља појединачни узорак који се ставља у канту или у неку погодну посуду или на комад папира, картона или најлона. Потом се на другом мјесту, на исти начин узима други појединачни узорак и додаје првоме. Поступак се понавља све до потребног броја појединачних узорака. Прикупљени и помијешани појединачни узорци се на крају добро промијешају и то представља просјечни узорак земљишта.

Потребни подаци о узорку

Након поновног мјешања земљишта у канти, у полиетиленску врећицу се стави око 0,5-1 kg земљишта, а вишак земљишта се баца. Затворену полиетиленску врећицу ставити у већу кесу у којој је убачена етикета са подацима:

1. име и презиме корисника земљишта,
2. адреса (улица и број, мјесто, поштански број) и телефон,
3. JMBG- јединствени матични број.
4. локалитет узимања узорка
5. величина (површина) парцеле,
6. дубина са које је узет узорак,
7. врста ђубрива која је кориштена,
8. планирана биљна врста,
9. датум узимања узорка,
10. у воћарско-виноградарској производњи нагласити да ли је воћњак/виноград у подизању или у експлоатацији.

Гдје доставити узорке земљишта на испитивање?

Пољопривредни факултет Источно Сарајево
Лабораторија за анализу земљишта
Ул.Вука Караџића бр.30
71 123 Лукавица, Источно Сарајево
Телефон: 057/342-701,057/340-401

ПРИЛОГ

